



Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. március 28.
(OR. en)

6819/23

ECOFIN 187
UEM 46
SOC 143
EMPL 100
COMPET 143
ENV 174
EDUC 74
RECH 62
ENER 92
JAI 214
GENDER 21
ANTIDISCRIM 21
JEUN 40
SAN 100

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: A TANÁCS AJÁNLÁSA az euroövezet gazdaságpolitikájáról

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(...)

az euroövezet gazdaságpolitikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 136. cikke (1) bekezdésére, összefüggésben annak 121. cikke (2) bekezdésével,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre² és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

² HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

a Gazdaságpolitikai Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

mivel:

- (1) Az euroövezet Covid19-világjárvány követő időszakban zajló gazdasági helyreállítását számos külső sokkhatás zavarta meg. Mindenekelőtt a nemzeti és uniós szintű határozott gazdaságpolitikai válaszoknak, valamint a járvány megfékezésére irányuló intézkedések megszüntetésének köszönhetően az euroövezeti GDP 2021-ben és 2022-ben stabilan, nevezetesen 5,3 %-kal, illetve 3,5 %-kal növekedett. A munkaerőpiac szintén reziliensnek bizonyult: a várakozások szerint a munkanélküliségi ráta 2022-ben rekordalacsony, 6,7 %-os szintre süllyed. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja nyomán azonban globális energiaár-emelkedés, fokozott bizonytalanság és az ellátási lánc zavarai tapasztalhatók, aminek következtében 2022 második felében egyértelműen lassult a gazdasági tevékenység. Az energiaválság pedig a 2023-ra vonatkozó előrejelzések lefelé történő módosításához vezetett. Összességében az euroövezeti GDP-növekedés 2023-ban várhatóan 0,3 %-ra mérséklődik, majd 2024-ben 1,5 %-ra áll vissza. Az energiapiac és más nyersanyagpiacok felerősítették az inflációt, amely idővel más árucikkekre is továbbterjedt, és 2022-ben eléri a 8,4 %-ot. Az infláció a következő hónapokban várhatóan magas marad, és még 2023-ban is 6,1 % lesz, majd 2024-ben enyhül. A munkaerőpiacok előreláthatólag stabilak maradnak, mivel a munkaerő iránti kereslet változatlanul magas. A vállalkozások nagy része továbbra is munkaerőhiányt tapasztal, így a munkanélküliség jövőre minden bizonnyal csak mérsékelten nő, majd 2024-ben ismét csökken. Eközben a nominálbér-növekedés 2023-ban várhatóan felgyorsul, de még így is elmarad az inflációtól, ami a háztartások vásárlóerejének csökkenéséhez vezet.

Ebben a környezetben az euroövezet folyófizetésimérleg-többlete csökkent, az erősen romló energiamérleggel párhuzamosan, és az eurónak az USA-dollárral és néhány más valutával szembeni, 2021 második fele óta tapasztalt nominális leértékelődése a jövőben valószínűleg csak szerény mértékben fogja fellendíteni a versenyképességet a magas energiaköltségek miatt.

- (2) A makrogazdasági környezet romlása és a tagállamok közötti jelentős árkülönbségek kihívást jelentenek a jövedelmek és a gazdasági ciklus euroövezeten belüli konvergenciája tekintetében. A Covid19-világjárvány a makrogazdasági teljesítmény terén mély, bár nagyrészt átmeneti eltérések kialakulásához vezetett, ezzel szemben a gazdasági ciklusok szinkronizálására korlátozott és átmeneti hatást gyakorolt. Az energiaválság új, heterogén makrogazdasági hatásokkal jár az euroövezetben. Az energiaszerkezetek és az energiasokk hatásának enyhítését célzó szakpolitikai intézkedések terén mutatkozó, az országok közötti eltérések miatt nagy különbségek alakultak ki az euroövezeten belüli általános és maginflációs ráták között. A magasabb energiaárak és az ellátási láncra nehezedő nyomás egyenlőtlen hatást gyakoroltak a feldolgozóiparra és a szolgáltatásokra az euroövezeti tagállamokban, és a relatív versenyképesség terén meglévő eltérések felerősödéséhez vezethetnek. Míg a rendelkezésre álló mutatók arra utalnak, hogy az euroövezeten belüli versenyképességi különbségek eddig korlátozottak voltak, az euroövezetbeli folyó fizetési mérlegek eltérései a közelmúltban – főként a romló energiamérlegek miatt – nőttek.

- (3) Ahhoz, hogy megfelelő és koordinált szakpolitikai választ adhassunk a romló gazdasági kilátásokra és a magas inflációra, megfelelően kalibrált és koherens monetáris és költségvetési politikára van szükség. A monetáris politikának kezelnie kell a magas inflációt. Az Európai Központi Bank (EKB) készen áll arra, hogy kezelje az indokolatlan, rendellenes piaci dinamika lehetséges kockázatait, amelyek komolyan veszélyeztetik az euroövezeten belüli monetáris transzmissziós mechanizmust. A jelenlegi körülmények között a keresletet ösztönző, széles körű költségvetési expanzió tovább fokozná az inflációs nyomást. Az államadósság több euroövezeti tagállamban is magas. Ezért olyan költségvetési politikákra van szükség, amelyek az egyes tagállamok gazdasági és költségvetési helyzetének megfelelően kellőképpen differenciáltak, amint az a Tanácsnak a nemzeti reformprogramokról és az egyes tagállamok 2022. évi stabilitási programját véleményező, 2022. július 12-i ajánlásaiban¹ is szerepel. A tagállamoknak emellett készen kell állniuk arra, hogy a nemzeti finanszírozású, elsődleges folyó kiadásait a folyamatosan változó helyzethez igazítsák, az államadósság fenntarthatóságának megőrzése mellett. Ezzel egyidejűleg célzott és átmeneti költségvetési intézkedésekkel kell támogatniuk a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeket és vállalkozásokat, többek között a munkahelyek és a humán tőke megőrzése érdekében, ugyanakkor fenn kell tartaniuk az árjelzéseket és ösztönözniük kell az energiafogyasztás csökkentését. A szakpolitikai intézkedések tagállamok közötti szoros koordinációja továbbra is kulcsfontosságú. A munkaerőpiac és a szociálpolitika szintén meghatározó szerephez jut a magas infláció társadalmi hatásainak kezelésében. Az átlagbérek 2022-ben nem tartottak lépést az inflációval.

¹ A Tanács ajánlásai (2022. július 12.) a nemzeti reformprogramokról, amelyekben véleményezi a 2022. évi stabilitási programokat (HL C 334., 2022.9.1., 1., 35., 44., 52., 60., 70., 96., 104., 112., 120., 128., 146., 154., 162., 181., 197., 205., 213., 221. o.).

A jövőben a bérfeljesztésnek gondos egyensúly megteremtésével kell biztosítani a munkavállalók – különösen az alacsony keresetűek – vásárlóerejének védelmét, ugyanakkor el kell kerülnie annak kockázatát, hogy a bérek felhajtsák az inflációt és elmélyítsék a kialakulóban lévő versenyképességi különbségeket mind az euroövezeten belül, mind világszinten. A minőségi foglalkoztatás előmozdítása szintén segíthetné a fogyasztás fenntartását. A szociális partnerek aktív bevonása elősegíti a kihívások azonosítását, többek között a monetáris unió előtt álló konkrét kihívásokat illetően, jobb szakpolitikai megoldásokat eredményez, és biztosítja a gazdaság- és szociálpolitikai menetrenddel kapcsolatos szélesebb körű felelősségvállalást. A kínálati oldali politikák ugyancsak hozzájárulhatnak az infláció csökkentéséhez azáltal, hogy felgyorsítják az alternatív energiaellátási megoldások kialakítását, élénkítik a versenyt és fokozzák az innovációt, javítják az erőforrások elosztását és támogatják a termelékenység növekedését. A pénzügyi stabilitást övező kockázatok szintén folyamatos nyomon követést igényelnek.

- (4) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete¹ a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (a továbbiakban: az eszköz) létrehozásáról és a kohéziós politikai alapok kulcsfontosságú eszköznek számítanak az euroövezet rezilienciájának megerősítése és a konvergencia előmozdítása szempontjából. Az eszköz végrehajtása az euroövezeti tagállamokban jó úton halad: a mérföldkövek és célok teljesítését követően több mint 136 000 000 000 EUR előfinanszírozást már kifizettek. A Covid19-világjárvány kitörése óta a kohéziós politikai programok keretében több mint 82 000 000 000 EUR-t folyósítottak az euroövezeti tagállamoknak. Az eszköz és a kohéziós politikai alapok több csatornán keresztül járulnak hozzá az euroövezet szakpolitikai prioritásaihoz: mindkettő addicionális beruházások révén támogatja a gazdasági tevékenységet, hosszabb távon pedig a tervezett beruházások és strukturális reformok várhatóan előmozdítják a zöld és a digitális átállást, miközben ösztönzik a termelékenység és a potenciális kibocsátás nagyobb növekedését, valamint fokozzák a tagállamok rezilienciáját. Az eszköz keretében végrehajtott beruházások és reformok nagy része releváns a korábbi euroövezeti ajánlásokban meghatározott euroövezeti szakpolitikai prioritások végrehajtása szempontjából. Ennek megfelelően a jóváhagyott reformok és beruházások végrehajtásának az előzetes ütemterv szerinti folytatása elengedhetetlen a reformok lendületének fenntartásához.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 057., 2021.2.18., 17. o.).

- (5) A Bizottság 2022. november 22-i közleményében szereplő éves fenntartható növekedési jelentés felvázolja a következő évre szóló fő szakpolitikai prioritásokat és iránymutatásokat az uniós szinten következetes gazdaságpolitikai válasz biztosítása érdekében. Az éves fenntartható növekedési jelentés a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziója – a környezeti fenntarthatóság, a méltányosság, a termelékenység és a makrogazdasági stabilitás – köré szerveződik, és összhangban áll az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljaival. Emellett a riasztási mechanizmus keretében készült, 2022. november 22-én közzétett jelentés ismerteti a Bizottság elemzését azokról az esetleges makrogazdasági egyensúlyhiányokról, amelyek akadályozhatják a tagállami gazdaságok, a gazdasági és monetáris unió és az egész Unió megfelelő működését.
- (6) Az infláció elmúlt évben tapasztalt megugrása világszerte a monetáris politikai irányvonal gyors kiigazítását vonta maga után. Az EKB megkezdte a monetáris politika normalizálását annak biztosítása érdekében, hogy az infláció időben visszatérjen a 2 %-os középtávú célhoz. Az EKB azt is jelezte, hogy folytatódik a kamatlábak normalizálása, figyelembe véve a gazdasági adatok alakulását. A kínálati korlátok jelentős szerepet játszanak a közelmúltbeli inflációs hullámban, és az inflációs különbségek megnehezítik a monetáris politika végrehajtását. A politikai irányvonal euroövezeten belüli egyenletes transzmissziója előfeltétele annak, hogy a monetáris politika képes legyen betölteni szerepét.

- (7) Az euroövezet költségvetési irányvonala – amely a nettó elsődleges kiadásoknak az átlagos potenciális növekedéshez viszonyított változásaként mérhető – a Bizottság előrejelzései szerint 2022-ben expanzív volt, 2023-ban pedig nagyjából semleges lesz, ám ismét expanzívvá válhat, amennyiben további, az energiával kapcsolatos támogatási intézkedések bevezetésére, illetve a már meglévő intézkedések meghosszabbítására kerül sor 2023 folyamán. 2023-ban a költségvetési politikának el kell kerülnie az aktuális kínálati sokkok inflációs hatásainak felerősítését, és sem nemzeti, sem euroövezeti szinten nem indokolt széles körű fiskális impulzust adni a gazdaságnak. A magas maginflációval szembesülő tagállamok különösen súlyos kihívással néznek szembe, többek között a munkavállalók – főként az alacsony keresetűek – vásárlóerejének csökkenéséből adódó komoly gazdasági és társadalmi nehézségek fényében. Ezen túlmenően a költségvetési politikának prudensnek kell maradnia, és a beruházásbővítést össze kell kapcsolnia a nettó elsődleges folyó kiadások növekedésének ellenőrzésével. Ezzel összefüggésben az eszköz felhasználásának és a nemzeti finanszírozású beruházásoknak a tagállamokban várható további növekedése összhangban van a zöld és a digitális átállásra, illetve az energiabiztonságra irányuló köz- és magánberuházások bővítése iránti igénnyel. Ugyanakkor az agilis költségvetési politika segítené a gazdasági kilátásokat övező nagy fokú bizonytalanságra és lényeges lefelé mutató kockázatokra való reagálást, de nem ásná alá az energetikai átállás ösztönzőit. A Covid19-világjárvány következtében az euroövezetben nagyon nagy mértékű adósság halmozódott fel, és az államadósság várhatóan csökkenni fog ugyan, de még így is jóval a világjárvány előtti szint felett marad. Míg a rövid távú fenntarthatósági kockázatok számottevően csökkentek, a közép- és hosszú távú kockázatok több tagállamban változatlanul magasak, a kamatlábak emelkedése pedig várhatóan az adósságteher fokozatos súlyosbodásához vezet.

- (8) Az euroövezeti tagállamok által az energiaár-emelkedés kezelése céljából hozott vészhelyzeti intézkedések a becslések szerint 2022-ben a GDP 1,25 %-át, 2023-ban pedig legfeljebb 1 %-át teszik ki – a várható csökkenés az energiaárak alakulásától és a szóban forgó intézkedések tervezett kivezetésétől függ. A Bizottsági szolgálatok 2022. őszi gazdasági előrejelzése alapján az eddigi intézkedések elsősorban az áremelkedés mérséklésére irányulnak, és mindössze átlagosan 20 %-uk minősül célzott jövedelemtámogatási intézkedésnek. Az említett támogató intézkedésekre fordított költségvetési kiadásokat kordában kell tartani, figyelembe véve ugyanakkor az egyes jövedelemsávokra gyakorolt elosztási hatásukat, az energiakeresletre kifejtett hatást és a zöld átállásba történő beruházásokat, az egységes piac esetleges torzulásait és atagállamok közötti negatív tovaggyűrűző hatásokat. Az említett célból fontos közös megközelítést kialakítani. Meg lehetne vizsgálni különösen egy olyan, megfelelően kalibrált kétlépcsős energiaárazási modell alkalmazását, amelynek keretében a kiszolgáltatott fogyasztók bizonyos fogyasztási szintig a szabályozott árak előnyeit élveznék, valamint a hasonló célok elérését biztosító egyéb rendszerek alkalmazását, a nemzeti sajátosságok figyelembevételével. Mérlegelni lehetne emellett, hogy az energiaárak nyomásának enyhülése esetén mi a megfelelő módja a támogatások leépítésének. Az átmeneti energetikai intézkedések mellett a köz- és a magánberuházások is előmozdíthatják az energiatüggetlenséget és energiabiztonságot, valamint a zöld átállást. A globális pénzügyi válság óta az euroövezet a magán- és közberuházások alacsony szintje okozta negatív hatásoknak van kitéve.

A Covid19-válságra válaszul hozott szakpolitikai intézkedések – köztük a Next Generation EU keretében nyújtott rendkívüli támogatás – hozzájárultak az állami beruházások szinten tartásához, ami kedvezően hatott a potenciális növekedésre, különösen a legnagyobb államadósság-teherrel rendelkező tagállamokban. A fenntartható és felzárkóztató növekedés, valamint a zöld és a digitális átállás megvalósítása szempontjából nélkülözhetetlenek a további köz- és magánberuházások, különösen a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek, a kohéziós politikai programok, valamint a tagállamok által 2023 júniusáig frissítendő nemzeti energia- és klímatervek végrehajtása révén.

- (9) A Bizottság 2022. november 9-én közleményt tett közzé az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről, amely az Unión belüli gazdasági felügyelet és szakpolitikai koordináció hatékonyságát hivatott javítani. Az említett közlemény felvázolja a makroszintű költségvetési felügyelet egyszerűbb és integrált struktúráját, amely az adósság fenntarthatóságának biztosítását, valamint a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítását szolgálja. Az említett közlemény fő elemei a keret egyszerűsítésére, a nemzeti felelősségvállalás fokozására és a végrehajtás megerősítésére irányulnak. Az említett közlemény értelmében a költségvetési pályáknak a tagállamok által javasolt középtávú költségvetési-strukturális tervekben, egy átlátható közös uniós keretbe illeszkedve kellene szerepelniük. A Tanács által elfogadandó, említett tervek összefognák az adósság fenntarthatóságát és a fenntartható növekedést támogató költségvetési, reform- és beruházási kötelezettségvállalásokat, amelyek egyúttal az uniós és a nemzeti prioritásokat is tükrözik. A tagállami középtávú költségvetési-strukturális tervekben ismertetett reform- és beruházási kötelezettségvállalások lehetővé tennék a költségvetési kiigazítási időszak meghosszabbítását.

A Szerződés szerinti referenciaértékek – a hiány esetében a GDP 3 %-a, az adósság esetében pedig a GDP 60 %-a – megtartása mellett a keret az államadósság fenntarthatóságára összpontosító, fokozottan kockázatalapú felügyeletre épülne. Ami a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárást illeti, fontos, hogy a makrogazdasági egyensúlyhiányok kezelése továbbra is koordinált és kiegyensúlyozott módon történjen. A közlemény egy előretékinőbb keretet javasol, amely lehetővé teszi az újonnan felmerülő kockázatok felismerését már a kialakulásuk során. Az egyensúlyhiány fennállásának értékelése továbbra is annak súlyossága, alakulása és a szakpolitikai válasz hármas kritériumán alapulna. Mindazonáltal az értékelés során nagyobb súllyal esne latba a helyzet alakulására, illetve az érintett tagállam szakpolitikai válaszára vonatkozó kritérium.

- (10) A Covid19-válság során nyújtott szakpolitikai támogatásnak köszönhetően az euroövezet munkaerőpiaca figyelemreméltó rezilienciáról tett tanúbizonyságot. 2022 első negyedében a ledolgozott órák teljes száma meghaladta a világjárvány előtti szintet, a foglalkoztatás pedig 2022 első felében tovább nőtt, és 2022 második negyedében minden korábbi felülmúló szintre emelkedett, aminek köszönhetően a munkanélküliségi ráta az euro bevezetése óta mért legalacsonyabb szintre, 6,8 %-ra esett vissza. A nők, a fiatalok, az idősebbek, a fogyatékkal élő személyek és a kiszolgáltatott csoportok munkaerőpiaci integrációja terén azonban még van mit javítani. A jövőben a gazdasági tevékenység várható lassulása valószínűleg rontja majd a foglalkoztatási kilátásokat, így 2023-ban a munkanélküliségi ráta enyhe növekedésére lehet számítani. Kevés bizonyíték áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy a Covid19-válság a munkaerő-kereslet és -kínálat összehangolása terén jelentkező problémák strukturális romlásához vezetett volna.

Mindazonáltal tagállamonként és ágazatonként jelentős munkaerőpiaci különbségek figyelhetők meg. 2019 óta az informatika és a szakmai szolgáltatások terén volt a legnagyobb mértékű a munkahelyteremtés, míg a közlekedés, a szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás terén munkahelyek szűntek meg. A demográfiai változások valószínűleg szintén szerepet játszanak az euroövezeti munkaerőpiacok szűkülésében. A minőségi oktatásba és képzésbe való megfelelő és hatékony beruházás minden korcsoport tekintetében kulcsfontosságú lesz a jelenlegi és jövőbeli szakemberhiány mérsékléséhez, valamint a zöld és digitális átállás elősegítéséhez. A bérnövekedés 2022-ben valamelyest fokozódott, ami a fajlagos munkaköltségek aggregált emelkedéséhez vezetett. Összességében azonban mérsékelt volt, és előreláthatólag jóval az infláció alatt marad. Az előrejelzések szerint az egy munkavállalóra jutó reálbér 2022-ben 2,8 %-kal, 2023-ban pedig további 0,9 %-kal csökken, 2024-ben viszont már a veszteség egy része kompenzálódik. A lehorgonyozott inflációs várakozások kulcsszerepet játszanak az arra vonatkozó kockázatok enyhítésében, hogy a bérkövetelések gyors emelkedése tovább növelheti az inflációt.

- (11) A strukturális reformok – köztük az európai zöld megállapodás részeként végrehajtott reformok, illetve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz¹ és a REPowerEU terv által támogatott zöld és digitális reformok – kulcsfontosságúak az egységes piac megerősítése és az euroövezeti gazdaságok rezilienciájának fokozása szempontjából. E tekintetben szintén fontos a Tanács által ajánlott országspecifikus reformok végrehajtása is. Az üzleti környezet további javítása – többek között a beruházási akadályok és a tőke újraelosztását hátráltató akadályok csökkentése, a közigazgatás korszerűsítése és az engedélyek kiadásának felgyorsítása révén – fellendítheti a termelékenységet és a növekedést, a környezet védelme és a korlátozó szabályozási keretek felszámolása mellett. A reformok és a beruházások ötvözése elengedhetetlen a zöld és a digitális átállás megvalósításához, különösen az energiahatékonyság javításához, a klímasemlegesség elérésének elősegítéséhez, a megújuló energia kínálatának és alkalmazásának növeléséhez, valamint az átképzés és a továbbképzés támogatásához. Az energiaárak gyors és tartós emelkedése nyomás alá helyezte az energiaigényes iparágak és a kis- és középvállalkozások üzleti modelljeit, aminek hatása a munkahelyeken és a humán tőkén is érződik. A hatékony fizetéseképtelenségi rendszerek támogathatják az átállást, és megkönnyíthetik a források újraelosztását. Az euroövezeten belüli fizetéseképtelenségi rendszerek továbbra is igen különbözőek, és hatékonyságuk és harmonizációjuk javítása kedvezne a gazdasági kiigazításnak és az egységes tőkepiacnak.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.).

- (12) A bankszektor 2022-ben összességében reziliensnek mutatkozott. Míg az euroövezet bankszektora egészében véve tőkeerős, és 2021 óta javul a nyereségessége, a makrogazdasági kilátások hirtelen romlása és a kamatlábak emelkedése, ami a hitelfelvevők költségeit növeli, az eszközminőség romlását eredményezheti. A hitelhez jutás beszűkülése közepette a kockázatok időben történő nyomon követése, az adósokkal való proaktív együttműködés és a nemteljesítő hitelek aktív kezelése fontos ahhoz, hogy a bankok továbbra is képesek legyenek finanszírozni a gazdaságot. A hitelintézetek rezilienciáját strukturális tényezők akadályozhatják, mint például a kapacitásfelesleg és az új pénzügyi szolgáltatók által támasztott verseny. A pénzügyi piacokon egyéb kockázatok is felmerülhetnek. Konkrétan a magasabb kockázati prémiumok és a szigorodó likviditási feltételek az eszközárak csökkenéséhez vezethetnek. A letéti felhívások miatt ez azt eredményezheti, hogy a bizonyos energiavállalatok által már jelenleg is tapasztalt likviditási stresszen túl tovább fokozódik a nyomás. Azt is szorosan nyomon kell követni, hogy a lakáscélú és az üzleti ingatlanok piaci hogyan reagálnak a kamatlábak emelkedésére, mivel az alacsonyabb kereslet és a romló adósságszolgálati kapacitás leszorító hatást gyakorolhat az ingatlanárakra és fokozhatja a ciklikus kockázatokat, különösen azokban az euroövezeti tagállamokban, ahol a háztartások adósságállománya magas. Emellett nagyobb figyelmet igényelnek a megnövekedett kiberkockázatok, a nemrégiben elfogadott (EU) 2022/2554 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ pedig erősíteni fogja a pénzügyi vállalkozások rezilienciáját az információs és kommunikációs technológiákkal kapcsolatos kockázatokkal szemben. 2022 szeptemberében az Európai Rendszerkockázati Testület az ERKT/2022/7 ajánlásában foglalt figyelmeztetést adott ki, amelyben felkérte a magánszektorbeli intézményeket, a piaci szereplőket és az érintett hatóságokat, hogy folytassák az extrém eseményekhez fűződő kockázatok jellemezte forgatókönyvek bekövetkezésére való felkészülést.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2554 rendelete (2022. december 14.) a pénzügyi ágazat digitális működési rezilienciájáról, valamint az 1060/2009/EK, a 648/2012/EU, a 600/2014/EU, a 909/2014/EU és az (EU) 2016/1011 rendelet módosításáról (HL L 333., 2022.12.27., 1. o.).

- (13) 2022 júniusában az eurocsoport megállapodott arról, hogy a bankunió jövőjével kapcsolatos munka középpontjába azonnali intézkedésként a banki válságkezelés és a nemzeti betétbiztosítási rendszerek közös keretének a megerősítését kell helyezni, hogy olyan keret jöjjön létre, amely valamennyi banktípusnak megfelel. Az eurocsoport vállalta, hogy ezt követően felülvizsgálja a bankunió helyzetét, és konszenzusos módon meghatározza az egyéb lezáratlan kérdésekkel kapcsolatos további lehetséges intézkedéseket a bankunió megerősítése és kiteljesítése céljából. A Bizottság bejelentette, hogy 2023 első felében jogalkotási javaslatot kíván előterjeszteni a válságkezelési és betétbiztosítási keretrendszeréről. A válságkezelési és betétbiztosítási keretrendszer módosításai hozzájárulhatnak az euroövezeti bankszektor rezilienciájának fokozásához. A Bizottság azt is bejelentette, hogy 2023 első felében jogalkotási javaslatot terjeszt elő, amely – a társjogalkotók döntésétől függően – bevezetné a digitális eurót és szabályozná annak főbb jellemzőit. A digitális euro kibocsátásáról szóló lehetséges döntést az EKB Kormányzótanácsa hozná meg a potenciális megvalósítási szakasz lezárását követően. A készpénzt kiegészítő digitális euro számos előnnyel járhat az euroövezet gazdasága számára. Elősegítené különösen a gazdaság digitalizálását és a fizetések terén az innovációt, egyúttal megerősítené az euro nemzetközi szerepét. A digitális euro bevezetése – a jelenlegi geopolitikai helyzet fényében is – növelné az euroövezet és az Unió gazdasági és pénzügyi autonómiáját.

AJÁNLJA, hogy az euroövezeti tagállamok a 2023–2024-es időszakban hozzák meg az alábbi intézkedéseket mind egyénileg – többek között a helyreállítási és rezilienciaépítési tervük végrehajtása révén –, mind pedig együttesen az eurocsoporton belül:

1. 2023-ban tartózkodjanak az aggregált kereslet széles körű támogatásától, ugyanakkor hozzanak célirányosabb költségvetési intézkedéseket a magas energiaárak által a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra és az életképes vállalkozásokra gyakorolt hatás kezelése érdekében, valamint szükség esetén továbbra is késedelem nélkül alkalmazkodjanak a gyorsan változó helyzethez. Folytassák a nemzeti költségvetési politikák tagállamok közötti koordinációját az adósság fenntarthatóságának biztosítása és a növekedési potenciál fenntartható módon történő javítása érdekében, ezáltal elősegítve azt a monetáris politikai feladatot is, amelynek értelmében biztosítani kell, hogy az infláció mihamarabb visszaálljon az EKB által meghatározott 2 %-os középtávú célértékre. Állapodjanak meg egy közös megközelítésről, és különösen vegyék fontolóra a széles körű érintkezések felváltását vagy egy megfelelően kalibrált, költséghatékony, kétlépcsős és az energiamegtakarításra ösztönző energiaárazási modellel, vagy pedig a hasonló célok elérését szolgáló egyéb rendszerekkel, a nemzeti sajátosságok figyelembevételével, továbbá mérlegeljék a támogatások leépítésének megfelelő módjait az energiaárak nyomásának enyhülése esetén. Határozzanak meg megfelelően differenciált középtávú költségvetési stratégiákat a prudens középtávú költségvetési pozíció elérését célzó fokozatos és fenntartható konszolidáció, valamint beruházások és reformok révén;

2. tartásuk fenn a közberuházások magas szintjét, és mozdítsák elő a magánberuházásokat, amelyek szükségesek a gazdasági és társadalmi reziliencia fokozásához, valamint a zöld és a digitális átállás támogatásához, többek között az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrásokra való átállás érdekében. Hajtsák végre a kohéziós politikai programokat, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési terveket, biztosítva a reformok és a beruházások időben történő végrehajtását, továbbá gondoskodjanak arról, hogy a tervek aktualizálása a változó gazdasági helyzet figyelembevételével célirányos legyen, és ne csökkentse az általános ambíciószintet. A tagállamok tegyenek további lépéseket – többek között a helyreállítási és rezilienciaépítési terveiknek a REPowerEU-ra vonatkozó fejezetei és a nemzeti energia- és klímatervek keretében – az energetikai átállás felgyorsítása és az Unió energiafüggetlenségének növelése érdekében;
3. a nemzeti gyakorlatokkal összhangban és a szociális partnerek szerepének tiszteletben tartásával járuljanak hozzá, hogy a bérfejlesztés enyhítse a munkavállalók – különösen az alacsony jövedelmű munkavállalók – vásárlóerejének csökkenését, miközben tükrözi a termelékenység középtávú alakulását és korlátozza az inflációra gyakorolt másodlagos hatásokat. Alakítsanak ki szociális támogatási rendszereket, illetve szükség esetén igazítsák ki azokat annak érdekében, hogy segítséget nyújtsanak a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásoknak az energiasokk kezeléséhez, valamint a zöld és a digitális átálláshoz, ellensúlyozva a szegénység fokozott kockázatát. Javítsák tovább az aktív munkaerőpiaci intézkedéseket, és lépjenek fel a szakemberhiány enyhítése és a minőségi foglalkoztatás előmozdítása érdekében. Biztosítsák a szociális partnerek tényleges bevonását a szakpolitikai döntéshozatalba, és erősítsék meg a szociális párbeszédet;

4. biztosítsák, hogy az energiaválság miatt pénzügyi nyomásnak kitett vállalkozásoknak, különösen a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott támogatás költséghatékony és átmeneti legyen, és az életképes vállalkozásokra irányuljon. A nyújtott támogatásnak, így az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes válságkeret alapján végrehajtott támogatásnak is változatlanul ösztönöznie kell az energiahatékonyságot és a megújuló energia alkalmazását, valamint meg kell őriznie az egyenlő versenyfeltételeket és az egységes piac integritását. Javítsák az üzleti környezetet, különösen a verseny fokozása és a fizetéseképtelenségi keretek hatékonyságának növelése révén, a csődök és a vállalati szerkezetátalakítások hatékony és időben történő kezelésének biztosítása érdekében. Járuljanak hozzá a tőkepiaci unió megvalósítása felé történő előrelépéshez;
5. őrizték meg a makroszintű pénzügyi stabilitást, tartásuk fenn a gazdaságba irányuló hitelcsatornákat, és kerüljék el a pénzügyi széttorozottság kockázatát. Kövessék nyomon a kockázatokat, különösen az energiaágazatban tapasztalható feszültségekkel, a pénzügyi feltételek szigorodásával, a nemteljesítő eszközökkel, a magánszektor eladósodottságával és az ingatlanpiaci fejleményekkel összefüggésben. Folytassák a bankunió kiteljesítése érdekében végzett munkát, amelynek következő lépése a jelenlegi válságkezelési és betétbiztosítási keret reformja. Továbbra is aktívan vegyenek részt a digitális euro lehetséges bevezetését előkészítő munkában.

A gazdasági és monetáris unió elmélyítésére irányuló további lépések során figyelembe kell venni a Covid19-válságra adott átfogó uniós gazdaságpolitikai válasz kialakításából és végrehajtásából levont tanulságokat. A gazdasági kormányzás felülvizsgálata keretében elért gyors előrelépés kiemelten fontos a gazdaságpolitikai koordináció erősítéséhez. A gazdasági és monetáris unió elmélyítését az Unió belső piacának teljes körű tiszteletben tartása mellett, valamint az euroövezeten kívüli tagállamok felé nyitott és átlátható módon kell folytatni.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről

az elnök
